

NÁZEV PRÁCE:

VĚRA KOHNOVÁ č. 519

AUTOR:

KAMILA POKORNÁ (22 let)

3. ročník, Ateliér Ilustrace grafika, specializace Komiks a ilustrace pro děti

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara, ZČU Plzeň

kontaktní email: kamcapok@seznam.cz

VEDOUcí PEDAGOG:

Doc. BARBARA ŠALAMOUNOVÁ M.A.

kontaktní email: bara.sala@volny.cz

Zaznamenala jsem příběh obyčejné židovské dívky, která zahynula s celou svou rodinou i kamarády v březnu 1942 jako jedna z obětí holocaustu. Uvědomuji si, že takový osud postihl miliony jiných, na které se zapomnělo. Věra patřila mezi ně.

Pokusila jsem se, po více jak 70. letech od Věřině smrti, oprášit její příběh, abych ukázala nám ostatním, kteří tu dnes jsme, že CENA ŽIVOTA JE NEVYČÍSLITELNÁ.

Zdá se, že Věra se zkrátka narodila do zlé doby. Já si však myslím, že je toto téma (netolerance a nenávisť vůči určité skupině lidí) pro dnešní společnost stále aktuální a důležité (ne-li důležitější) a týká se nás, obyčejných lidí, stejně jako tenkrát.

Příběh jsem zpracovala jako autorskou knihu s využitím interaktivních prvků (tahadla, točny, otvírací dvířka apod.) a pop up. Ilustrace jsou vytvořeny formou koláže vlastních kreseb, prací dětí z terezínského ghetta a autentických fotografií z 2. světové války. Příběh je inspirován deníkem Věry Kohnové a je v něm použito skutečných výňatků. Knihu jsem zpracovávala samostatně až po finální fázi, tedy knižní vazbu (harmoniková vazba zavěšená do pevných desek).

Kniha vznikla v rámci klauzurní práce v ateliéru Komiksu a ilustrace pro děti pod vedením Doc. Barbary Šalamounové M.A..

Kamila Pokorná

Fotografie knihy

Přední předsádka knihy s hlavními hrdinami příběhu.

Věra Kohnová

519

Je potlesk v síni
Černá rouška clony
zřásněna čekáním již brzo otevře se.

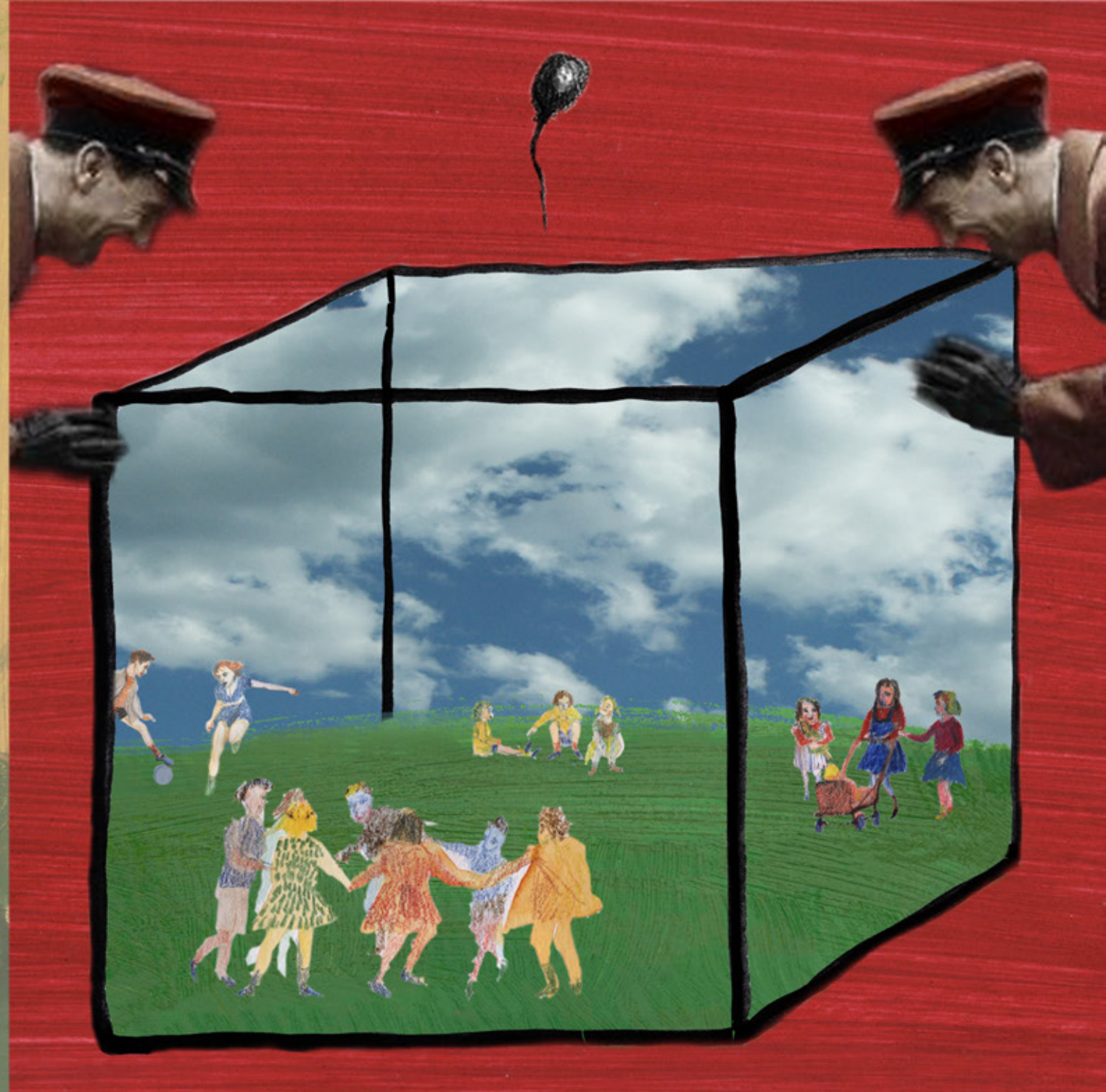
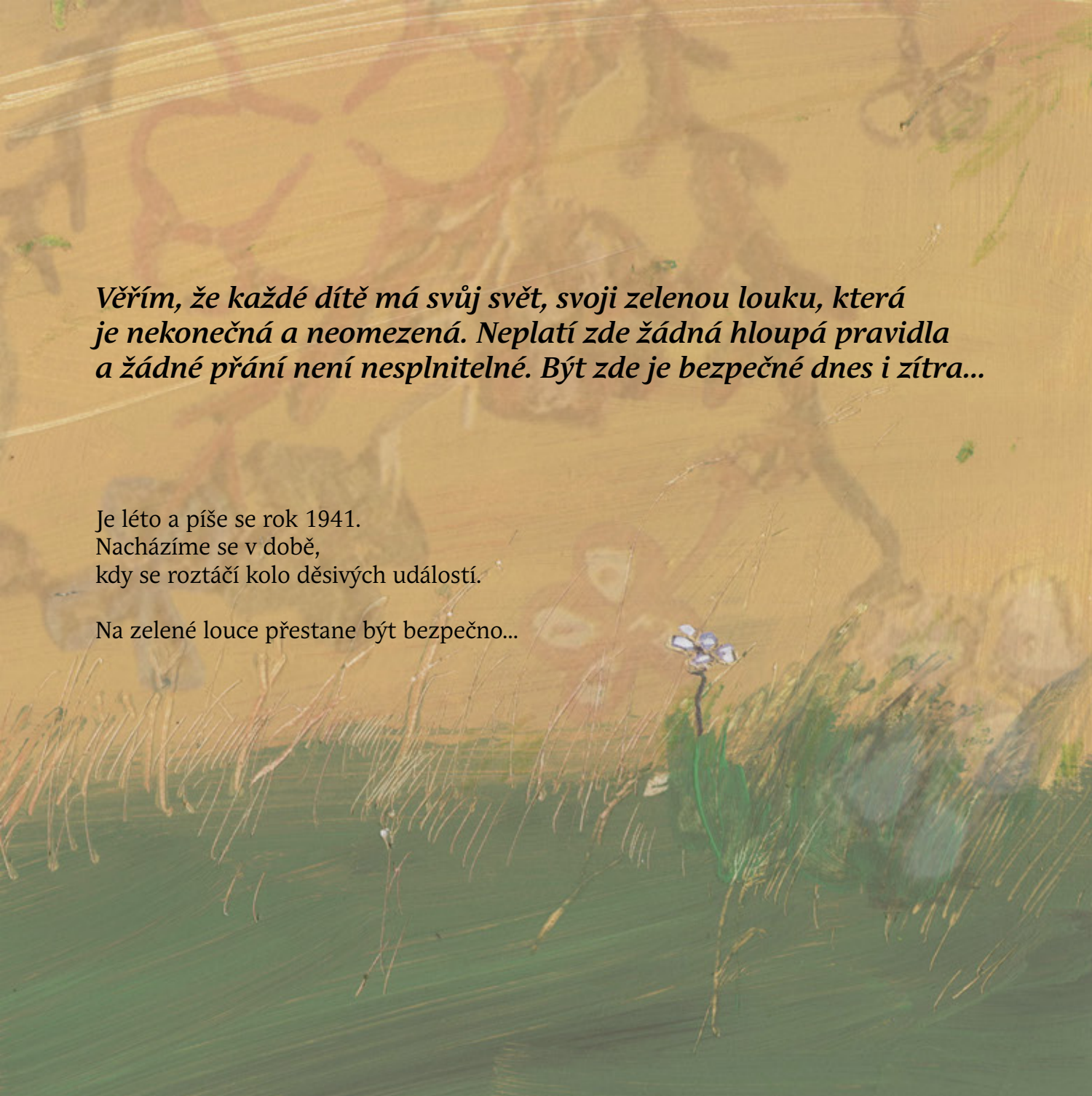
Světélko předtuchy tmu okolo jen stíní
dav zvolna hlavu kloní
a uspán divy, málem jen se třese.

Hlavní titul doplněný úryvkem básně Zdeňka Ornesta.

Věřím, že každé dítě má svůj svět, svoji zelenou louku, která je nekonečná a neomezená. Neplatí zde žádná hloupá pravidla a žádné přání není nesplnitelné. Být zde je bezpečné dnes i zítra...

Je léto a píše se rok 1941.
Nacházíme se v době,
kdy se roztáčí kolo děsivých událostí.

Na zelené louce přestane být bezpečno...

Úvod. Děti si hrají na louce. Neomezený dětský svět je však v ohrožení. Po otevření dvířek kniha prozrazuje strašlivou realitu, kterou děti netuší.

22. leden 1942

Plzeňští Židé prochází branou ghetta v Terezíně, které funguje jako sběrný a průchozí tábor pro židovské vězně z okupovaných zemí Evropy. Drtivá většina těchto nevinných lidí navždy ztratila svůj domov. Mnoho uvolněných bytů zabrali nyní Němci. Děti postupně poznávají svět, který jim byl dosud neznámý, svět, který v jejich očích nebude nikdy pochopen.

Jejich louka dávno zapadla sněhem a uplyne mnoho času, než zase roztaje.

22. leden 1942

Plzeňští Židé prochází branou ghetta v Terezíně, které funguje jako sběrný a průchozí tábor pro židovské vězně z okupovaných zemí Evropy. Drtivá většina těchto nevinných lidí navždy ztratila svůj domov. Mnoho uvolněných bytů zabrali nyní Němci. Děti postupně poznávají svět, který jim byl dosud neznámý, svět, který v jejich očích nebude nikdy pochopen.

Jejich louka dávno zapadla sněhem a uplyne mnoho času, než zase roztaje.

Židé z Plzně vstupují do Terezína. Otáčivá točna v knize prozrazuje čtenáři pravdu o ghettu, kde zemře několik tisíc lidí a mnoho z nich odjede na smrt východními transporty.

11. březen 1942

V polském ghettu Izbica vystupuje z vlaku tisíc lidí. Jsou to Židé. A právě to je jediný důvod jejich daleké cesty z Terezína na místo, kde mají téměř všichni přijít o to poslední, co jim zbylo - vlastní život.

Z tohoto vlaku přežilo pouze 7 osob.

11. březen 1942

V polském ghettu Izbica vystupuje z vlaku tisíc lidí. Jsou to Židé. A právě to je jediný důvod jejich daleké cesty z Terezína na místo, kde mají téměř všichni přijít o to poslední, co jim zbylo - vlastní život.

Z tohoto vlaku přežilo pouze 7 osob.

Židé vystupují z transportu, který odjel z Terezína do Polska. Čtenář může nahlédnout otvíracími okénky do náhodných dětských snů, které mizí stejně jako jejich život.

Představte si vlak, který veze tisíc životů. Vagóny plné lidských příběhů, snů,
které se nestihly uskutečnit a slov, která se nestihla vyslovit...

Když máš možnost
vidět byt jen malý kousek z celku...

Představte si vlak, který veze tisíc životů. Vagóny plné lidských příběhů, snů,
které se nestihly uskutečnit a slov, která se nestihla vyslovit...

pochopíte, jak velkou hodnotu má jeden lidský život.

Moje úvaha o hodnotě jednoho lidského života mezi tisícem jiných.
Dvojstrana je doplněná vlevo tahadlem a vpravo točnami, které čtenáři postupně přibližují od masu lidí k jednotlivci- hlavní hrdince knihy.

18. máří 1941

Jsem více na obci a na rabináři, než doma. Od rábika totiž budou nosit všichni židí odznaky. Na obci s tím měli velikou práci, museli jsme pomáhat...

Napsal sam, že se namiloval do henky, chystí dívky, která má černý vlas a oči.

Sam říká vám se, že to jsem já, protože Emil nemá žádnou jinou dívku s černými vlasy.

Mám se toho velkou radost...

Výběr Věřiných zápisů doplněných ilustracemi. Pravá strana je otáčivá.

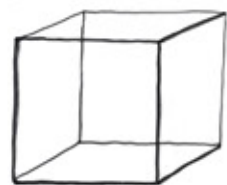
leden 1942

Já tomu nemůžu uvěřit! My už vůbec nebudeme mít školu! --- Lidé mají někam jet (asi do Terezína) --- Asi všichni lidé v Planě odjedou. Budou 3 transporty. V Lokolovně bude shromažďování, ve kterém budou lidé 3 dny před odjezdem. --- My jedeme ve II. transportě. Budu se s sebou, deničku, muset rozloučit. --- Vezmeme si s sebou jen nejdůležitější věci. --- Je mi vše dost líto. --- Emil i Dolfi jedou saky ve II. transportě. Aspoň pojedeme spolu. Na věrejší den do smrti nezapomenou: byla to poslední neděle, co jsem doma. Tolik, jako včera jsem ještě nikdy neplakala. Maminka pláče pořád. Ty nejněžnější věci si balíme každý svláček, protože sam nebudeme dohromady. Irena a Alis jedou sakra ráno

v 9 h. Musela jsem Alisce slíbit, že ji půjdu k Lokolovně doprovodit. Pomohla jsem nést jeden batoh. Každý má své číslo. Byla to smutná cesta. V Lokolovně nastalo loučení. Alis plakala. Já jsem jen rty opanovala. Dala jsem jí pusu. Jestli ji ještě jednou uvidím? ---

Emil mi dal svoji fotografii. Od Alis jsem si vzala včera. Vezmu si je s sebou. --- Včera jsem si nechala ostříhat vlasy. Už nemůžu moc psát. --- Kdo ví, co bude pak. Dneska už odjel I. transport. Popozítivi nastoupíme my na jeho místo. To jsem si věru nemyslela, že takhle smutně skončím.

Jak ráda bych tak rástala!
Y Bohem, můj deničku!

Leden 1942. Retrospektiva - nyní jsme opět u transportu do Terezína jako na začátku knihy, ale nyní čtenář vše prožil spolu s hlavní hrdinkou.

Pop up strana. Věra stojí na pomyslném vrcholu/konci svého života. Ve svém deníku vyjadřuje nepochopení k tomu, co se děje.

Představte si vlaky, kterým ověsí tisíců těl...
a jeden z nich je můj...

Zemřela jsem 11.3. 1942 někde
v Polsku. Nikdo z mé rodiny
ani kamarádů nepřežil.
Protože jsme Židé...

Věra byla v transportu, který z Terezína odjel do Polska, kde zemřela s celou svou rodinou.
Její poslední věta: „protože jsme Židé...“ je zároveň úvahou pro čtenáře.
Je to opravdový důvod k tomu, aby zemřelo několik milionů nevinných?

Věřím, že každé dítě má svůj svět, svoji zelenou louku, která je nekonečná a neomezená. Neplatí zde žádná hloupá pravidla a žádné přání není nesplnitelné. Být zde je bezpečné dnes i zítra...

Během holocaustu nacisté zavraždili okolo jednoho a půl milionu židovských dětí.

Tuto knihu věnuji jejich památce.

Rodina Kohnová bydlela v plzeňské Koperníkově ulici č.p. 1146/43. Dvanáctiletá Věra měla o pět let starší sestru Hanku, tatínek Otakar pracoval jako prokurista firmy Teller a maminka Melanie se starala o domácnost. Rodičům se dlouho dařilo před dcerami zachovat zdání normálního života, ale v září 1940 byly obě dívky vyloučeny z veřejných škol a musely se vzdělávat soukromě v bytech žáků nebo učitelů. Všichni tehdy věřili, že se po válce vše vrátí zpět do původních kolejí.

V srpnu 1941 Věra začala psát svůj deník. To byl počátek vzniku jedinečného svědectví o nevinném dětském světě, na jehož pozadí se odehrávalo nelidské drama, o kterém věděla tak málo. Přes veškerou snahu učitelů se čas na výuku dětem stále zkracoval a místo ní byly povolávány na rabinát ve Smetanových sadech. Staly se tak nevědomky nástrojem pro organizaci opatření proti nim samotným. V protizidovské mašinerii byly využívány také místní židovské významné osobnosti. Jedním z nich byl Leo Meisl, funkcionalistický architekt, který byl pověřen, aby obcházel byty židovských rodin v Plzni a přeměřoval je. Na základě výsledků začalo probíhat sestěhování židovských rodin. Byt Kohnových během roku 1941 postupně obývaly další dvě rodiny, které se velice spřátelily.

V lednu 1942 stihl všechny plzeňské Židy krutý osud. Z Věřina deníku se vytrácí bezstarostnost. Kohnovi se naposledy rozloučili s mamčinou dávnou přítelkyní Marií Kalivodovou z Dobříva, u které Věra ukryla svůj deník. Před transportem se Věra nechala ostříhat a vyfotografovat, ale vlasy ani fotografie se nedochovaly. Proto pro nás dodnes zůstává dívkou bez tváře.

22. ledna 1942 byla rodina povolána do transportu S, který mířil z Plzně do Bohušovic. Odtud jejich strastiplná cesta pokračovala pěšky do Terezína. Již v březnu byli Kohnovi transportováni dále do polského ghetta Izbica...

... což je poslední zpráva o osudu Věry i její rodiny.

Závěr. Použila jsem fakta o životě rodiny Kohnové z dostupných pramenů.

Věra Kohnová

519

Kamila Pokorná

Ateliér Ilustrace a grafika, specializace Komiks a ilustrace pro děti
Pedagogické vedení: M.A. Barbara Šalamounová
Klauzurní práce, LS 2014
FDU LS ZČU

Tato práce byla inspirována knihou Deník Věry Kohnové a bylo v ní použito skutečných výňatků z jejího deníku. Tváře Věry i jejích kamarádů jsou smyšlené, jelikož se nedochovaly žádné fotografie. Použité výtvarné práce a úryvky básní jsou vyjimečnou tvorbou dětí z terezinského ghetta.

Čas dopředu se tlačí
a spirála se stáčí
a rodí se lidé, umírají,
děje se dějí a děje se zdají
na konci času řetězu
zproštěnou pout a penězů
na konci divé spirály
láska se svíjí do dále.

Tiráž doplněná úryvkem básně Hanuše Hachenburga.

Věra Kohnová
11.3.1942
(Izbica)

Eva Lowyová
26.10.1942
(Osvětim)

Irena Welklová
4.10.1944
(Osvětim)

Alice Epsteinová
13.6.1942
(Sobibor)

Emil Zunterstein
11.3.1942
(Izbica)

Dolfi Immergunt
26.10.1942
(Osvětim)

Zadní předsádka. Hlavní hrdinové knihy.

Námět knihy odkazuje na podnět č. 3 o netoleranci ve společnosti, přičemž oslovuje jednotlivce.

Věra se sice nevrátila domů, ale nechala tu svůj deník, který promlouvá za ni. Deník, který čekal na ty, kteří ho najdou a zamyslí se nad jeho sdělením. Nevím jestli připomenutím příběhu dokážeme porazit netoleranci celé společnosti, ale minimálně můžeme pootevřít srdce sami u sebe, což je prvním krokem k řešení problému.